

CRNA GORA
JAVNA USTANOVA M ♦ U ♦ Z ♦ E ♦ J BIJELO POLJE
Radnička 19, Bijelo Polje, 84000
E-maill: muzej@bijelopolje.co.me
Tel./faks: +38250 431-579
Šifra djelatnosti: 91.02
PIB: 03119556
Registarski broj: 80027042
Žiro račun: ; 520 – 36684 – 21 Hipotekarna banka

Broj:03-077/25-319

Bijelo Polje,31.12.2025.godina

Za:

Veza:

Predmet:Izvještaj o radu za 2025.godinu

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2025. GODINU

31. 12. 2025. godine

I. Uvod

Izvještaj o radu JU Muzej Bijelo Polje za 2025. godinu obuhvata aktivnosti koje proizilaze iz Programa rada Muzeja za 2025. godinu, kao i iz zakonskih i podzakonskih akata koji definišu oblast kulture i muzejsku djelatnost.

JU Muzej Bijelo Polje, u okviru svog djelokruga rada, realizuje poslove koji se obavljaju u sklopu organizacionih jedinica, što podrazumijeva sprovođenje aktivnosti iz oblasti arheologije, etnologije, istorije, numizmatike i umjetnosti, kao i izvršavanje redovnih obaveza ključnih za funkcionisanje Muzeja kao ustanove kulture.

U tom kontekstu, djelatnost i poslovi iz nadležnosti Muzeja realizuju se u okviru sljedećih organizacionih jedinica:

1. **Odjeljenje muzejskih zbirki:** arheologija, etnologija, istorija, numizmatika, umjetnost;
2. **Odjeljenje stručnih poslova:** konzervacija, dokumentacija, pedagoško-propagandna djelatnost i stručna biblioteka;
3. **Odjeljenje opštih poslova:** administrativno-pravni i finansijsko-računovodstveni poslovi, informatički poslovi, fizičko-tehnička zaštita objekta Muzeja i muzejskog materijala, te poslovi održavanja higijene.

II Pregled realizovanih aktivnosti

Muzej je tokom 2025. godine realizovao veliki broj aktivnosti i programa, upros problemima vezanim za završetak radova na rekonstrukciji zgrade Muzeja. Pored svih otežavajućih okolnosti i otežanih uslova rada za nesmetano funkcionisanje ustanove, stručnjaci Muzeja su se u 2025. godini uspješno izborili sa postojećim problemima i iskoristili vrijeme da svoje planove i programe prilagode trenutnoj situaciji, čime su stvorili uslove za uredno obavljanje osnovnih aktivnosti koje su se manifestovale kroz zaštitu i prezentaciju istorijskog i duhovnog bogatstva našeg grada.

S tim u vezi, Muzej je tokom 2025. godine uspješno realizovao skoro sve planirane aktivnosti i programe u skladu sa zakonima o kulturi, muzejskoj djelatnosti, zaštiti kulturnih dobara i opštim muzejskim aktima, čije odredbe prate rad Muzeja, a koncipirane su tako da su uvijek prisutne tendencije stalnog uvođenja novih sadržaja i unaprjeđenja postojećih programskih sadržaja.

1. ODJELJENJE MUZEJSKIH ZBIRKI

Cijeneći otežane okolnosti u vezi sa nezavršenom rekonstrukcijom muzejske zgrade, koje nijesu omele ovu ustanovu da u okviru Odjeljenja muzejskih zbirki nastavi aktivan rad na promociji i očuvanju kulturnog nasljeđa našeg grada, Muzej je privremeno obustavio dio redovnih aktivnosti koje zahtijevaju rad u zatvorenom prostoru i neposrednu komunikaciju sa publikom. To se prije svega odnosilo na organizovane posjete stalnim i povremenim postavkama, kao i na individualne posjete stranih i domaćih posjetilaca, uključujući posjetioce iz neposrednog okruženja.

Uprkos otežanim uslovima rada usljed rekonstrukcije muzejske zgrade, Muzej je tokom 2025. godine uspješno realizovao većinu planiranih aktivnosti u skladu sa Programom rada. Rad ustanove kontinuirano je obavljan, **prvenstveno na otvorenom prostoru i u prostorima drugih kulturnih institucija u gradu**, bez značajnijeg smanjenja ukupnog obima aktivnosti. Realizovani su kulturni programi, radionice i projekti, uz ostvarenu saradnju sa srodnim ustanovama i institucijama. Na taj način obezbijeđeni su uslovi za očuvanje, unapređenje i promociju kulturnog nasljeđa, kao i za dalji razvoj muzejske djelatnosti u našem gradu.

1. 1. *Održavanje muzejskih zbirki i promocija rada*

Osnovne aktivnosti Muzeja propisane su **zakonima o kulturi, muzejskoj djelatnosti i zaštiti kulturnih dobara**, kao i internim aktima ustanove. Na tim načelima zasniva se čitav niz radnji u vezi sa **održavanjem, stručnom zaštitom i prezentacijom pokretnih kulturno-istorijskih dobara** kojima Muzej raspolaže.

Uvažavajući zakonske odredbe i imajući u vidu otežane uslove rada zbog kašnjenja radova na rekonstrukciji zgrade, stručni tim Muzeja je tokom izvještajne godine, u okviru **zbirki: Arheološke, Etnografske, Istorijske, Numizmatičke i Umjetničke**, realizovao veliki broj planiranih aktivnosti.

Cilj ovih aktivnosti bio je da se obezbijedi **adekvatna zaštita i održavanje predmeta** koji su privremeno smješteni u depou.

Tokom godine su redovno sprovedene radnje koje podrazumijevaju:

- kontrolu i definisanje fizičkog stanja odloženog muzejskog materijala i opreme,
- preduzimanje mjera zaštite (čišćenje, provjetravanje, preslaganje i sl.),
- kao i druge postupke neophodne za očuvanje i održavanje muzejskih predmeta.

1. 2. *Organizacija tradicionalnih manifestacija i izložbi Muzeja*

Muzej je tokom svog postojanja ustanovio više tradicionalnih manifestacija, prepoznatljivih u Crnoj Gori i širem regionu, koje predstavljaju značajan segment njegovog djelovanja. U dijelu organizacije tradicionalnih manifestacija, Muzej je i tokom 2025. godine nastavio sa redovnim aktivnostima, uprkos otežavajućim okolnostima izazvanim kašnjenjem radova na rekonstrukciji zgrade, što je dovelo do nedostatka adekvatnog prostora za rad.

Uprkos tim izazovima, Muzej je uspješno realizovao aktivnosti planirane Programom rada za 2025. godinu i sa velikim uspjehom organizovao tradicionalne manifestacije i izložbe:

- **31. Likovni salon „Bjelopoljsko likovno proljeće“**,
- **17. „Noć muzeja“**,
- **37. izložbu „Likovno stvaralaštvo učenika osnovnih škola“**,
- **7. Internacionalne likovne susrete „Slikari Lazovići“**,
- **6. Dane evropske kulturne baštine**, kao i
- **2. „Njegoševi dani“**.

1. 2. 1. *31. Likovni salon – „Bjelopoljsko likovno proljeće“*

Likovni salon „Bjelopoljsko likovno proljeće“ predstavlja tradicionalnu manifestaciju koja se svake godine održava prvog dana proljeća, počev od 1994. godine. Ovaj salon simbolično označava početak svih značajnijih kulturnih događaja u Bijelom Polju.

U izvještajnoj 2025. godini, Muzej je, uprkos otežavajućim okolnostima uslovljenim rekonstrukcijom zgrade, na zadovoljstvo brojnih umjetnika i građana, uspješno organizovao i priredio **31. Likovni salon**.

Po kvalitetu izloženih radova, broju učesnika i posjetilaca, kao i po raznovrsnosti motiva, tema i likovnih tehnika, **31. Likovni salon „Bjelopoljsko likovno proljeće“** potvrdio je svoj kontinuitet i značaj u kulturnom životu Bijelog Polja. Manifestacija je i ove godine doprinijela afirmaciji likovnog stvaralaštva u Bijelom Polju i promociji umjetnika iz naše sredine, čime je dodatno potvrđen njen značaj u ukupnom kulturnom životu grada.

Detalji sa svečanog otvaranja Salona

U takvom ambijentu, uz prisustvo brojnih predstavnika medija i publike, **31. jubilarni Likovni salon „Bjelopoljsko likovno proljeće“** okupio je 24 autora koji su se predstavili sa istim brojem likovnih djela. Kvalitet radova ocjenjivao je žiri u sastavu: Mirko Dragović, akademski slikar iz Podgorice (predsjednik žirija), Milijana Vujović, akademska slikarka iz Podgorice (član žirija) i Belis Pojatić akademski slikar iz Pljevalja (član žirija).

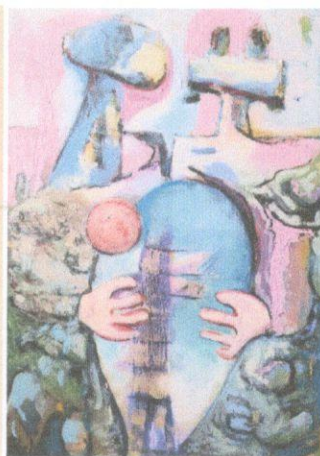
Pri donošenju odluke o nagradama, a u skladu sa utvrđenim propozicijama Salona, sagledavani su umjetnički aspekti radova izlagača – od idejnih postavki i originalnosti izraza, preko kolorističke razrade i kompozicione usklađenosti, do tehničke izvedbe.

Svečanim činom dodijeljene su zahvalnice svim učesnicima, dok su, prema procjeni stručnog žirija, dodijeljene sljedeće nagrade:

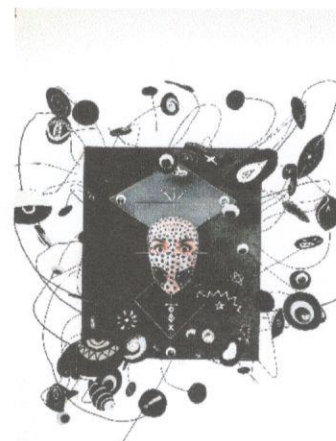
- **Prva nagrada** za djelo *Ko je ko* dodijeljena je Anđeli Durutović, akademskoj slikarki i grafičarki iz Bijelog Polja,
- **Druga nagrada** za djelo *Modus vivendi* dodijeljena je Mehmedu Meši Suljeviću, akademskom slikaru iz Bijelog Polja „...“,
- **Treća nagrada** za djelo *Majka* dodijeljena je Ivani Smolović, dizajnerki vizuelnih komunikacija iz Bijelog Polja
- **Specijalna nagrada „21. mart“** za *ručno rađenu tuftanu tapiseriju* dodijeljena je Semiru Salemoviću, arhitekti iz Bijelog Polja.
- **Nagrada za slikara/ku entuzijastu** za djelo *Primorski mitovi* dodijeljena je Milijani Ilić, smoukoj slikarki iz Bijelog Polja

1 Nagrada.

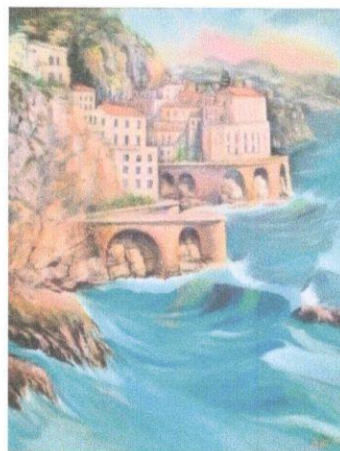
2. Nagrada

3. Nagrada

Specijalna nagrada „21. mart“

Nagrada za slikara/ku entuzijastu

Shodno navedenom, Likovni salon „Bjelopoljsko likovno proljeće“ i ove godine je uspješno realizovan, potvrđujući kontinuitet i značaj u kulturnom životu Bijelog Polja. Kroz pažljivo osmišljen i raznovrstan umjetnički program, manifestacija je afirmisala likovno stvaralaštvo, doprinijela profesionalnoj razmjeni među umjetnicima i omogućila publici neposredan susret sa savremenim likovnim izrazima. Dugogodišnje trajanje i stabilan razvoj manifestacije svjedoče o njenoj važnoj ulozi u oblikovanju kulturne ponude grada.

1. 2. 2. 17. Međunarodni Dan i Noć muzeja

Maj je mjesec tokom kojeg se tradicionalno obilježava Međunarodni dan i Noć muzeja, jedna od najznačajnijih i najposjećenijih kulturnih manifestacija, ne samo u Bijelom Polju, već i širom Evrope.

Međutim, višegodišnje kašnjenje radova na rekonstrukciji zgrade Muzeja u značajnoj mjeri je ograničilo programske i organizacione kapacitete ustanove, što je u izvještajnoj 2025. godini presudno uticalo na nemogućnost realizacije ove manifestacije u punom obimu i u formi kakva je bila ustaljena do 2020. godine. Zbog nefunkcionalnosti izložbenih prostora, Muzej nije bio u mogućnosti da bjelopoljskoj publici omogući korišćenje stalne i povremene izložbene postavke, niti da realizuje bogat večernji kulturno-umjetnički i zabavni program koji tradicionalno prati obilježavanje Međunarodnog dana muzeja.

Otežani uslovi rada izazvani rekonstrukcijom objekta dodatno su uticali na logističke i tehničke aspekte organizacije manifestacije, uključujući ograničen pristup depoima, tehničkoj opremi i muzejskom inventaru, čime su programske aktivnosti morale biti prilagođene raspoloživim prostornim i tehničkim mogućnostima.

Ipak, Muzej je i u takvim okolnostima nastavio sa realizacijom planiranih programskih aktivnosti, prilagođavajući ih raspoloživim mogućnostima. U cilju očuvanja kontinuiteta rada, kvaliteta sadržaja i dostupnosti muzejskih programa javnosti, neophodan je nastavak institucionalne i finansijske podrške, kako bi se po završetku rekonstrukcije stvorili uslovi za punu realizaciju muzejske djelatnosti i manifestacija od posebnog značaja za kulturni život Bijelog Polja.

Navedena ograničenja nijesu spriječila Muzej da realizuje svoje osnovne programske obaveze u 2025. godini. Dio izložbenih aktivnosti sproveden je u saradnji sa Centrom za kulturu „V. B. Strunjo“ i JU „Ratkovićeve večeri poezije“. Tim povodom, u Kući Rista Ratkovića organizovana je tradicionalna 37. izložba „Likovno stvaralaštvo učenika osnovnih škola Bijelog Polja“, čijim je svečanim otvaranjem i zvanično obilježen Međunarodni dan muzeja.

37 "Likovno stvaralaštvo učenika osnovnih škola Bijelog Polja"

Izložba „Likovno stvaralaštvo učenika osnovnih škola Bijelog Polja“ predstavlja svojevrsnu „ulaznicu“ za Likovni salon „Bjelopoljsko likovno proljeće“, otkrivajući likovni talenat učenika u ranoj fazi i motivišući ih za dalji kreativni razvoj. I pored nemogućnosti korišćenja muzejskog izložbenog prostora, Muzej je i u izvještajnoj godini uložio dodatni napor da održi ovu smotru, koja traje 37. godinu.

Manifestacija afirmiše dječju kreativnost, umjetničko izražavanje i saradnju između obrazovnih ustanova i Muzeja. Žiri u sastavu Vladislav Kosović, likovni pedagog (predsjednik), Mehmed Suljević i Mladen Blažević, akademski slikari (članovi) donio je odluku o nagradama:

- **Prva nagrada (ravnopravno):**
 - Šebek Mihail, OŠ „Vladislav Sl. Ribnikar“
 - Vasilija Smolović, OŠ „Marko Miljanov“
 - Maida Suljević, OŠ „Mladost“
- **Druga nagrada (ravnopravno):**
 - Olga Moračanin, OŠ „Risto Ratković“
 - Amina Hasanović, OŠ „Mladost“
 - Ivana Petrić, OŠ „Aleksa–Bećo Đilas“
- **Treća nagrada (ravnopravno):**
 - Melina Beganović, OŠ „Vladislav Sl. Ribnikar“
 - Lena Petrović, OŠ „Risto Ratković“
 - Slobodan Jevrić, OŠ „Nedakusi“
- **Diploma za opremljenost i kvalitet radova:**
 - OŠ „Vladislav Sl. Ribnikar“

Svečani program upotpunili su učenici Škole za osnovno muzičko obrazovanje: Staša Lutovac (flauta), Selena Kalić (violina), Despot Đurđević (gitara) i Bogdana Furundžić (gitara).

Imajući u vidu dugotrajne otežane uslove rada zbog rekonstrukcije zgrade Muzeja i potrebu očuvanja kontinuiteta programskih aktivnosti, neophodan je nastavak institucionalne i finansijske podrške kako bi se, po završetku radova, obezbijedili puni uslovi za unapređenje muzejske djelatnosti i realizaciju manifestacija od značaja za kulturni život Bijelog Polja.

Detalji sa svečanog otvaranja i dodjele nagrada učenicima

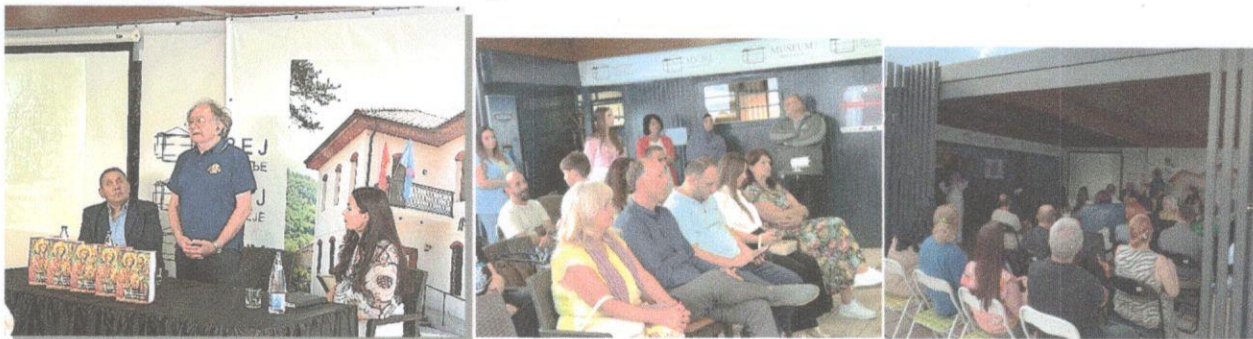
1. 2. 3. 7. Internacionalni likovni susreti "Slikari Lazovići"

Aktivnosti predviđene za realizaciju 7. Internacionalnih likovnih susreta „Slikari Lazovići“ započele su 15. maja 2025. godine i sprovedene su planiranom dinamikom. U okviru pripremne faze realizovane su sljedeće aktivnosti: formiranje preliminarne liste učesnika od strane Savjeta susreta, sastavljanje i potvrđivanje konačne liste učesnika, uspostavljanje kontakata sa učesnicima, kao i druge prateće organizacione radnje.

Na osnovu navedenog, utvrđena je konačna lista učesnika Sedmih internacionalnih likovnih susreta „Slikari Lazovići“:

1. Aleksandar Đingo (Sjeverna Makedonija)
2. Binasa Memić (Bosna i Hercegovina)
3. Ekaterina Luch Ivanović (Rusija – Crna Gora)
4. Maja Verzoti (Srbija)
5. Lazar Živković (Srbija)
6. Mehrnoosh Goodarzi (Turska)
7. Ratko Rade Vujačić (Crna Gora)
8. Snežana Manasić (Srbija)
9. Ferdi Bulut (Sjeverna Makedonija)

Otvaranju Sedmih internacionalnih likovnih susreta „Slikari Lazovići“ prethodila je promocija trećeg, dopunjenog izdanja monografije „Slikari Lazovići i njihovo doba“, autora Dragiša Milosavljevića. O monografiji su govorili istoričar umjetnosti, autor monografije, Dragiša Milosavljević i etnolog Željko Raičević, direktor Muzeja, dok je moderator promocije bila Ivana Smolović, kustoskinja i rukovoditeljka umjetničke zbirke Muzeja.

Detalji sa promocije monografije „Slikari Lazovići i njihovo doba“

Realizacija projekta „Sedmi internacionalni likovni susreti – Slikari Lazovići“ zvanično je otpočela 18. avgusta 2025. godine, što je bilo naznačeno i na zvaničnom plakatu manifestacije.

Ostale aktivnosti u okviru realizacije projekta obuhvatale su: pripremu specifikacije slikarskog materijala; istraživanje tržišta, prikupljanje predračuna i odabir najpovoljnijeg dobavljača; uspostavljanje kontakata sa pravnim i fizičkim licima zainteresovanim za donacije i sponzorstva; nabavku slikarskog materijala i opreme (platna, boja, majica i dr.); izradu sinopsisa izložbe sa prošlogodišnjih susreta „Slikari Lazovići i njihovo doba“, što je podrazumijevalo idejno rješenje, pronalaženje i prikupljanje materijala za izložbu, fotografisanje, izradu tekstova za katalog i sl.

Medijska najava manifestacije realizovana je putem RTCG-a, lokalnog radio emitera Radio Bijelo Polje, društvenih mreža, opštinske manifestacije „Ljeto u mom gradu“, opštinskog sajta, kao i drugih komunikacionih kanala.

Uz prisustvo velikog broja poštovalaca likovne umjetnosti, Sedme internacionalne likovne susrete i izložbu slika sa prošlogodišnjeg saziva otvorio je historičar umjetnosti iz Užica i autor trećeg, dopunjenog izdanja monografije „Slikari Lazovići i njihovo doba“, Dragiša Milosavljević.

Tom prilikom podsjetio je „da Lazovići predstavljaju pravi fenomen ovih prostora, ističući da oni nijesu bili samo slikari i zoografi, već i obrazovani ljudi, duboko privrženi pravoslavnoj vjerskoj ideji, te da se ni danas ne zna tačan broj radova koje su iza sebe ostavili“.

Ambijent okružen pejzažima Obrova i Bjelasice, u kojem je upriličeno otvaranje Susreta u dvorištu muzeja, uz prisustvo velikog broja ljubitelja umjetnosti, djelovao je impozantno, čime je potvrđeno da Bijelo Polje raspolaže ekskluzivnim prostorom za organizaciju ovakve vrste događaja.

Detalji sa svečanog otvaranja susreta

U okviru ovogodišnjih likovnih susreta, po prvi put je organizovana radionica u kojoj su, pored profesionalnih slikara, učešće uzeli i građani Bijelog Polja.

Sve navedene aktivnosti medijski je pratio RTCG kroz jutarnji program, uz direktna uključenja učesnika ovogodišnjih susreta.

Imajući u vidu internacionalni karakter manifestacije, organizovan je i jednodnevni izlet za učesnike susreta, koji je poslužio kao prilika za dodatnu promociju turističkih potencijala grada. Tom prilikom, učesnici su se upoznali sa prirodnim ljepotama, bogatom tradicijom i kulturnom baštinom Bijelog Polja.

Završetak Sedmih internacionalnih likovnih susreta „Slikari Lazovići“ (23. avgust 2025. godine) obuhvatao je sljedeće aktivnosti: pakovanje i deponovanje slika; organizovanje završnog kulturno-umjetničkog programa i druženja sa učesnicima; ispraćaj gostiju; završne medijske i internet prezentacije putem elektronskih i štampanih medija i prikupljanje i izložbu radova nastalih tokom susreta.

Shodno navedenom, Susreti su djelovali inspirativno na učesnike, što se jasno odrazilo na crtežima i slikama nastalim tokom njihovog trajanja. Program je u potpunosti realizovan u skladu sa utvrđenim planom i programom. Organizovani su izložbeni i prateći sadržaji koji su okupili značajan broj učesnika i posjetilaca, dok je manifestacija ostvarila zapaženu pažnju javnosti kroz medijsko praćenje na lokalnom i nacionalnom nivou.

Sedmi internacionalni likovni susreti „Slikari Lazovići“ završeni su 23. avgusta 2025. godine druženjem i izložbom slika u restoranu „Ušće“ na rijeci Bistrici.

Sedme internacionalne likovne susrete „Slikari Lazovići“ realizovala je Javna ustanova Muzej Bijelo Polje, uz podršku Opštine Bijelo Polje, Ministarstva kulture i medija Crne Gore i brojnih sponzora. Takođe, postignuti su zacrtani ciljevi Susreta: promovisana je kulturna baština i turistička ponuda Bijelog Polja, omogućena je razmjena iskustava i povezivanje umjetnika iz različitih sredina, obogaćen je muzejski fond novim umjetničkim djelima, te je ostvaren visok nivo organizacije i profesionalizma, što je prepoznato od strane učesnika, publike i medija.

1. 2. 4. 6. *“Dani evropske kulturne baštine”*

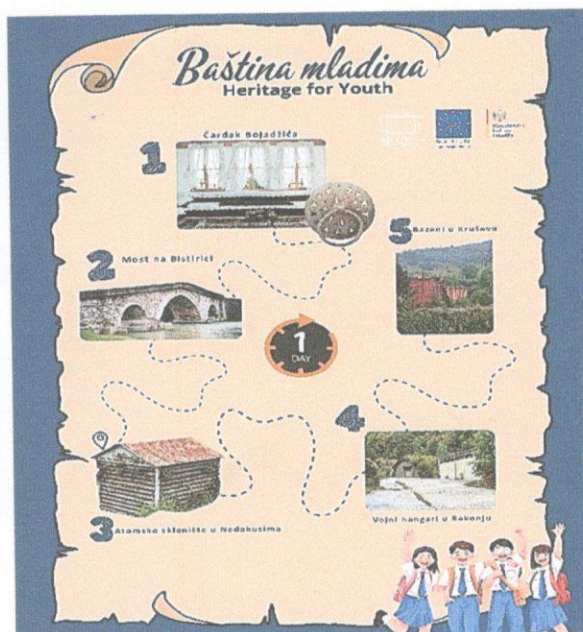
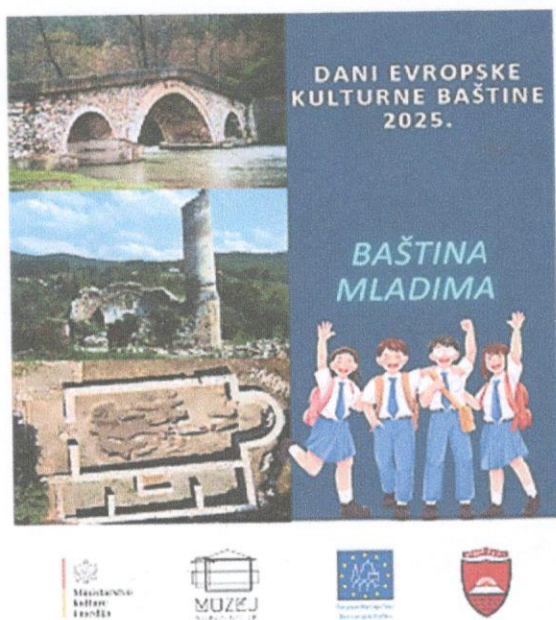

European Heritage Days
Dani evropske baštine

Dani evropske kulturne baštine predstavljaju međunarodnu manifestaciju koja se tradicionalno održava svake godine u septembru, u organizaciji Evropske komisije i Savjeta Evrope, sa ciljem približavanja kulturne baštine najširoj javnosti. Manifestacija se realizuje u državama potpisnicama Evropske konvencije o kulturi i usmjerena je na očuvanje, valorizaciju i promociju kulturno-istorijskog naslijeđa kao zajedničke vrijednosti evropskog kulturnog prostora.

JU Muzej Bijelo Polje uključio se u obilježavanje Dana evropske kulturne baštine 2018. godine, na poziv Ministarstva kulture Crne Gore, i od tada kontinuirano realizuje programske sadržaje u skladu sa tematskim okvirom manifestacije.

U okviru obilježavanja Dana evropske kulturne baštine, u izvještajnoj 2025. godini JU Muzej Bijelo Polje realizovao je trodnevni edukativni program pod nazivom „**Baština mladima**“, u periodu od 24. do 26. septembra 2024. godine. Program je finansijski podržan od strane Ministarstva kulture i medija Crne Gore.

Plakat i flajer manifestacije

Program je osmišljen i realizovan od strane stručnog kadra Muzeja, sa osnovnim ciljem afirmacije kulturnog, istorijskog i arhitektonskog naslijeđa opštine Bijelo Polje, kao i formiranju odgovornog odnosa mladih prema kulturnoj baštini i značaju njenog očuvanja i prenošenja budućim generacijama.

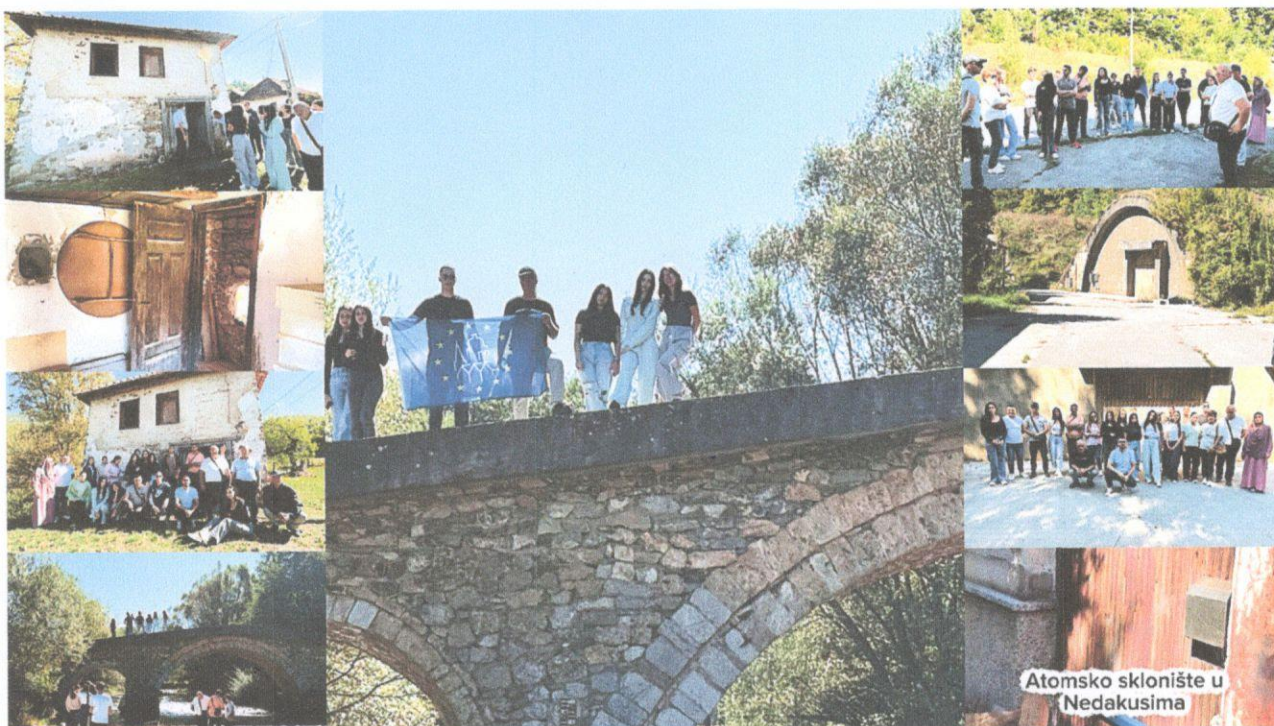
U programu su učestvovali učenici JU Gimnazije „Miloje Dobrašinović“ i JU Srednje stručne škole iz Bijelog Polja. Programske aktivnosti realizovane su kroz terensku nastavu, stručna predavanja i interaktivne radionice.

Dan I – Terenski obilazak kulturno-istorijskih objekata

Prvog dana programa organizovan je obilazak značajnih kulturno-istorijskih lokaliteta na teritoriji opštine Bijelo Polje, i to:

- Čardak Bojadžića u Voljavcu,
- most na rijeci Bistrici,
- atomsko sklonište u Nedakusima,
- vojne hangare u Rakonju,
- bazene u Kruševu.

Stručno predavanje o genezi i značaju navedenih objekata održao je *Zdravko Minić*, istoričar i muzejski savjetnik JU Muzej Bijelo Polje. Muzej izražava posebnu zahvalnost g. Maliću Bojadžiću na omogućenom obilasku očuvanog dijela porodičnog čardaka.

Detalji sa terenskih obilazaka kulturno-istorijskih lokaliteta (I dan)

Dan II – Posjete arheološkim i prirodno-istorijskim lokalitetima

Drugog dana programa realizovan je obilazak sljedećih lokaliteta:

- Podgajnice u Zatonu,
- arheološki lokalitet Samograd u Prijelozima,
- džamija u Radulićima,
- Šiško jezero i ostaci starih katuna,
- srednjovjekovno Brskovo sa lokalitetom Gradina.

Stručna tumačenja na arheološkim lokalitetima Podgajnice, Samograd i Radulići pružila je *Nataša Veličković*, arheološkinja i kustoskinja JU Muzej Bijelo Polje, dok je prirodno-istorijske vrijednosti Šiskog jezera i katuna učenicima predstavio *Filip Bulatović*.

Posebnu edukativnu vrijednost imao je obilazak lokaliteta Brskovo, gdje je arheolog *Miloš Živanović* iz Centra za konzervaciju i arheologiju Crne Gore učenike upoznao sa metodama arheoloških istraživanja, istorijskim razvojem lokaliteta, kao i karakteristikama srednjovjekovne arhitekture i urbanizma.

Detalji sa terenskih obilazaka kulturno-istorijskih lokaliteta (II dan)

Dan III – Edukativna radionica u Muzeju

Trećeg dana programa u dvorištu JU Muzej Bijelo Polje realizovana je edukativna radionica u organizaciji kustoskinja *Ivane Smolović* i *Nataše Veličković*.

Edukativna radionica osmišljena je kao interaktivan i višeslojan program koji je učesnicima omogućio da na neposredan i pristupačan način steknu nova znanja iz oblasti zaštite i očuvanja kulturne baštine. Radionica je obuhvatila **kviz znanja iz oblasti kulturne baštine**, kroz koji su učesnici provjeravali i nadograđivali svoja saznanja o lokalnim i nacionalnim kulturno-istorijskim vrijednostima, arheološkim nalazištima, kao i osnovnim principima njihove zaštite. Kviz je realizovan u formi timskog rada, što je dodatno podstaklo saradnju, razmjenu mišljenja i aktivno učešće svih prisutnih.

Poseban segment radionice bila je **praktična aktivnost konzervacije**, tokom koje su učesnici imali priliku da se upoznaju sa osnovnim konzervatorskim postupcima i tehnikama koje se primjenjuju u očuvanju pokretnih kulturnih dobara. Kroz demonstraciju i praktičan rad, učesnici su učili o pravilnom rukovanju arheološkim predmetima, važnosti dokumentovanja, kao i fazama konzervatorsko-restauratorskog procesa.

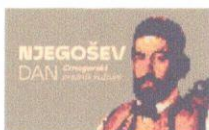
Kao primjer praktičnog rada realizovana je aktivnost **sastavljanja keramičke posude**, pronađene u fragmentima na arheološkom lokalitetu, što je učesnicima omogućilo da na konkretnom primjeru sagledaju izazove sa kojima se konzervatori susrijeću u svom radu. Ova aktivnost imala je poseban edukativni značaj, jer je doprinijela boljem razumijevanju vrijednosti arheoloških nalaza i važnosti njihovog stručnog očuvanja za buduće generacije.

Na ovaj način radionica je uspješno povezala teorijska znanja i praktične vještine, podstičući odgovorniji odnos prema očuvanju kulturne baštine, posebno među mlađom populacijom, i afirmišući ulogu muzeja kao važnog nosioca obrazovnih procesa i kulturne razmjene.

Detalji aktivnosti realizovanih tokom edukativne radionice (III dan)

Program „**Baština mladima**“ realizovan je u skladu sa planiranim aktivnostima i definisanim ciljevima. Ostvareni su značajni rezultati u pogledu **povećanja informisanosti i razumijevanja mladih o značaju očuvanja kulturne baštine**, te njenoj ulozi u očuvanju lokalnog i nacionalnog identiteta. Učešće mladih u direktnom kontaktu sa muzejskim predmetima potvrđuje opravdanost i društvenu relevantnost realizacije ovakvih programskih aktivnosti JU Muzej Bijelo Polje.

1. 2. 5. 2. "Njegošev dan"

Državni praznik – Crnogorski praznik kulture, koji se obilježava 13. novembra, posvećen je sjećanju na Petra II Petrovića Njegoša, jednu od najznačajnijih ličnosti u istoriji i kulturi Crne Gore. Ovaj datum simbolizuje trajne vrijednosti crnogorskog kulturnog i duhovnog identiteta.

Povodom obilježavanja Crnogorskog praznika kulture, Muzej je u izvještajnom periodu realizovao programske aktivnosti, u okviru kojih je organizovan foto i video konkurs povodom obilježavanja Njegoševih dana, sa ciljem da mladi autori kroz savremene medije daju svoj umjetnički doprinos i interpretaciju misli Petra II Petrovića Njegoša.

Učesnici konkursa imali su mogućnost da svoje radove dostave u formi video zapisa, fotografije, crteža ili mix media izraza, odgovarajući na jednu od ponuđenih tematskih cjelina inspirisanih Njegoševim djelom. Na konkurs je pristiglo ukupno šest radova, a Organizacioni odbor Muzeja vršio je evaluaciju prema kriterijumima kreativnosti, izražajnosti i povezanosti sa odabranom temom.

Medijska promocija i konkurs objavljeni su 14. oktobra putem zvaničnih društvenih mreža JU Muzej Bijelo Polje, kao i putem lokalnih medija i njihovih informativnih portala, dok je prijem radova trajao do 9. novembra. Objavljivanje najboljih radova, kao i dodjela nagrada i zahvalnica učesnicima, upriličeni su 13. novembra u pomoćnom objektu Muzeja.

Nagrađeni su sljedeći radovi:

Za najbolju fotografiju i crtež:

- Džena Kasumović, fotografija „Iza tuče vedrije je nebo, iza tuge bistrija je duša, iza plača veselije poješ.“
- Hana Hot, crtež „Oči zbore što im veli srce.“

Za najbolju video formu:

- Milica Bulatović – video forma „Blago tome ko do vijek živi, imao se rađa i roditi.“
- Majda Muratović – video forma „Blago tome ko do vijek živi, imao se rađa i roditi.“
- Anida Muratović – video forma „Blago tome ko do vijek živi, imao se rađa i roditi.“

Realizacijom manifestacija, Muzej je potvrdio svoju ulogu značajne institucije u sistemu zaštite, prezentacije i promocije kulturne baštine, doprinoseći kontinuitetu kulturnog života grada i afirmaciji nacionalnog kulturnog identiteta.

1. 3. Prezentacija muzejskog rada i nabavka predmeta

Obavljajući dio primarnih funkcija Muzeja, koje se odnose na prezentaciju muzejskog rada kroz stalne i povremene muzejske postavke, a u skladu sa Zakonom o muzejskoj djelatnosti, stručni kadar Muzeja nije bio u mogućnosti da aktivno radi na izmjenama i dopunama stalne postavke. Razlog za to je kašnjenje u realizaciji rekonstrukcije objekta Muzeja i, s tim u vezi, nedostatak adekvatnog stalnog izložbenog prostora, zbog čega je zgrada Muzeja i tokom 2025. godine bila zatvorena za redovne posjete.

1. 3. 1. Povremene izložbe

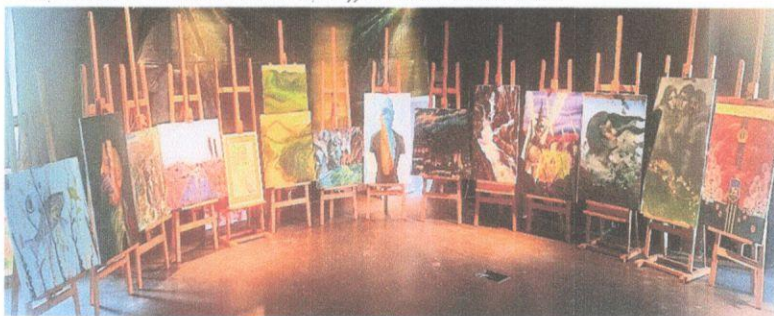
U okviru navedenih aktivnosti, Muzej je realizovao tri izložbe. Prva izložba obuhvatila je radove nastale na šestim likovnim susretima „Slikari Lazovići“ i priređena je u galeriji Centra za kulturu, u okviru koktela povodom obilježavanja 3. januara – Dana opštine Bijelo Polje. Druga i treća izložba predstavljale su radove sa šestih i sedmih likovnih susreta „Slikari Lazovići“.

Detalji povodom obilježavanja
3. januara – Dana opštine B. Polje.

Detalji sa izložbe Detalji sa izložbe radova nastalih na
šestimlikovnim susretima „Slikari Lazovići

Detalji sa izložbe Detalji sa izložbe radova nastalih na
sedmim likovnim susretima „Slikari Lazovići

1. 4. Radionice, okrugli stolovi, tribine, promocije, koncerti

1. 4. 1. Art terapija

U okviru programskih aktivnosti Muzeja realizovana je dvodnevna radionica art terapije, u saradnji sa Fakultetom vizuelnih umjetnosti Univerziteta Mediteran. Radionicu je organizovala i vodila prof. dr Marija Džoganović, dekanka Fakulteta vizuelnih umjetnosti, a održana je 26. i 27. juna 2025. godine.

Art terapija je vid terapijskog rada u kojem se koriste različiti oblici umjetničkog izražavanja, poput crtanja, slikanja, vajanja ili drugih kreativnih aktivnosti, kako bi učesnici lakše izrazili svoja osjećanja, misli i unutrašnja stanja. Kroz sam proces stvaranja, a ne kroz razgovor ili umjetničku vještinu, učesnicima se omogućava da bolje upoznaju sebe, prepoznaju i razumiju sopstvene emocije, kao i da pronađu načine za njihovo oslobađanje i smirivanje. Na taj način, art terapija doprinosi jačanju emocionalne ravnoteže, smanjenju stresa i unapređenju opšteg psihičkog blagostanja.

Akcent je stavljen na slobodu izražavanja i oslobađanje unutrašnjih sadržaja, gdje boje, linije, pokret ili riječ postaju glas onoga što se često ne može verbalno izraziti.

Tokom prvog dana radionice realizovan je vajarski segment, u okviru kojeg su učesnici u glini obrađivali temu „Vrlina“. Drugog dana sprovedena je grupna meditacija, nakon čega je uslijedio slikarski dio radionice na temu „Moje sigurno mjesto“.

Radionicu su pohađali učesnici različitih uzrasta i profesionalnih profila, čime je ostvaren interdisciplinarni i inkluzivni karakter programa.

Učesnici tokom radionice art terapije

1. 4. 2. *Mašta bez granica*

U saradnji sa Dnevnim centrom „Tisa“ – Centra za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju, JU Muzej je 29. avgusta u dvorištu Muzeja realizovao kreativnu radionicu „**Mašta bez granica**“.

Radionica je održana u prijatnom ambijentu muzejskog dvorišta, gdje je 15 djece, uz podršku svojih pratitelja, imalo priliku da kroz likovno stvaralaštvo razvija maštu, kreativnost i slobodu izražavanja.

JU Muzej je za potrebe realizacije radionice obezbijedio sav neophodan materijal, uključujući štafelaje, platna i slikarske boje, koji su bili prilagođeni uzrastu i potrebama učesnika.

Tokom radionice djeca su aktivno učestvovala u kreativnom procesu, iskazujući visok stepen zainteresovanosti i entuzijazma. Aktivnost je doprinijela podsticanju socijalne interakcije, razvoju kreativnih potencijala i jačanju samopouzdanja djece.

Učesnike radionice po dolasku u JU Muzej srdačno su dočekali kustosi i ostali zaposleni, koji su pružili logističku i organizacionu podršku tokom boravka djece u muzejskom prostoru.

Realizacijom ove aktivnosti JU Muzej je još jednom potvrdio svoju posvećenost inkluzivnim praksama i društvenoj odgovornosti, stvarajući uslove za aktivno učešće djece i mladih sa smetnjama u razvoju u kulturno-edukativnim sadržajima.

Realizacija inkluzivne kreativne radionice u dvorištu JU Muzej

1. 5. Stručni i istraživački rad

Shodno važećim zakonskim odredbama, muzeji su obavezni da sprovede kontinuirana stručna i naučna istraživanja iz oblasti arheologije, etnologije, istorije, istorije umjetnosti i konzervacije, kao i u domenu nepokretnih, pokretnih i nematerijalnih kulturnih dobara, u cilju prikupljanja, valorizacije i prezentacije muzejskog materijala. Navedena istraživanja sprovede se radi identifikacije, dokumentovanja i proučavanja kulturne baštine, kao i radi utvrđivanja i primjene mjera njene zaštite i očuvanja.

U tom kontekstu, stručni saradnici Muzeja su tokom 2025. godine obavljali redovne poslove u okviru svojih užih stručnih oblasti (etnologija, istorija i istorija umjetnosti), koji su obuhvatali kancelarijski i terenski rad, stručnu i međuinstitucionalnu saradnju, istraživačke aktivnosti, kao i obradu i dokumentovanje muzejske građe pribavljene sa terena i iz fundusa Muzeja.

Za oblasti u kojima Muzej ne raspolaže dovoljnim brojem stručnog kadra, prije svega arheologiju i konzervaciju, postupano je u skladu sa važećim propisima kojima je regulisana muzejska djelatnost, te je angažovan stručni kadar iz relevantnih institucija.

U cilju unapređenja međuinstitucionalne saradnje i realizacije projekata odobrenih od strane Ministarstva kulture i medija, u novembru 2025. godine zaključen je ugovor između Muzeja Bijelo Polje i JU Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore, koji se odnosi na nastavak arheoloških istraživanja i sprovođenje preventivnih konzervatorskih mjera na arheološkom lokalitetu „Podgajnice“ – II faza, u Zatonu.

1.5. 1. Arheološka istraživanja na lokalitetu „Podgajnice“, Zaton, Opština Bijelo Polje“ II faza

Početna arheološka istraživanja na ovom lokalitetu obavljena su 1963. godine, na imanju pokojnog Miloša Šebeka, koje se nalazi oko 50 metara zapadno od njegove kuće. Istraživanja su sprovedena pod stručnim vođstvom prof. dr Voislava Jovanovića, u organizaciji Zavoda za zaštitu spomenika kulture Crne Gore (današnja Uprava za zaštitu kulturnih dobara Crne Gore), Katedre za arheologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu i Muzeja u Bijelom Polju. Tom prilikom, tokom izvođenja zemljanih radova, otkriveni su arhitektonski ostaci ranovizantijske crkve, koja se, najvjerovatnije, datira u VI vijek.

Nova kampanja arheoloških istraživanja na ovom lokalitetu započeta je 1996. godine, u organizaciji Katedre za arheologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu, Muzeja u Bijelom Polju i Polimskog muzeja iz Berana. Međutim, osim zemljanih radova koji su obuhvatali otkopavanje istočne strane crkve, istraživanja nijesu nastavljena, a razlozi za prekid, odnosno nezavršetak radova, nijesu poznati.

Najnovija i ujedno najopsežnija arheološka istraživanja (I faza) na ovom lokalitetu obnovljena su nakon punih 27 godina, tokom 2023. godine, u organizaciji Opštine Bijelo Polje, JU Muzej Bijelo Polje i Centra za konzervaciju i arheologiju Crne Gore. Nakon sprovedenih početnih i opsežnih istraživačkih aktivnosti, utvrđeno je da je riječ o značajnoj građevini, na kojoj su otkriveni fragmenti stubova, podnih ploča i kapitela izrađenih od crvenkaste breče i žućkastog pješčara uprošćene strukture. Ovi elementi su ukrašeni slobodno stilizovanim i plitko klesanim ornamentima, koji nose obilježja rusticizirane kasnoantičke provincijske skulpture iz V vijeka. Pronađeni nalazi svjedoče o većem značaju ovog područja u kasnoantičkom periodu

U periodu od **17. februara do 18. marta 2025. godine** sprovedena je **II faza arheoloških istraživanja** na lokalitetu „Podgajnice“ u Zatonu. Tom prilikom utvrđeno je postojanje **manje starohrišćanske kulture građevine iz VI vijeka**, pravougaonog jednobrodnog tipa, dimenzija **7 × 5,7 m**, sa **polukružnom apsidom na istočnoj strani**.

Tokom istraživanja identifikovani su sljedeći elementi: **bema**, dužine 2,30 m; **narteks sa malternim podom**, kao i **naos crkve**; **ostaci kamenog crkvenog namještaja** (baze stubova, fragmenti kapitela i ploče), izrađeni od crvenkaste breče i žućkastog pješčara, tipični za **rusticiziranu kasnoantičku provincijsku skulpturu**.

Ovi nalazi dodatno potvrđuju značaj ovog područja u **kasnoantičkom periodu**.

Nastavkom arheoloških istraživanja tokom II faze (februar–mart 2025. godine) dobijeni su rezultati koji ukazuju na **značajne promjene u odnosu na početne nalaze**. Istraživanjem unutrašnjosti crkve i njene neposredne okoline registrovani su brojni **arhitektonsko-dekorativni i konstruktivni elementi**.

Posebno su uočeni tragovi zidova **većeg objekta**, za koji se, na osnovu pronađenog keramičkog materijala, pretpostavlja da predstavlja **kasnoantičku vilu rustiku**.

S obzirom na izuzetnu naučnu i kulturnu vrijednost lokaliteta, predloženo je sprovođenje **geofizičkih snimanja terena** prije nastavka arheoloških istraživanja. Međutim, usljed nedostatka finansijskih sredstava za opsežnija istraživanja, dalji radovi su **privremeno odloženi**.

Obrada arheološkog materijala

U okviru II faze realizacije projekta, arheolozi su sproveli sljedeće aktivnosti:

- sortiranje, katalogizaciju i pakovanje kompletnog arheološkog materijala;
- razdvajanje dijagnostičkog i nedijagnostičkog materijala;
- numerisanje, metričku obradu, deskripciju i fotodokumentaciju;
- inventarisanje, sistematizaciju i skladištenje materijala u skladu sa pravilima struke i važećim zakonskim propisima.

Cjelokupan arheološki materijal, zajedno sa pratećom dokumentacijom, predat je **JU Muzej Bijelo Polje** na dalje čuvanje.

Konzervatorski radovi

Paralelno sa arheološkim istraživanjima sprovedene su **konzervatorske aktivnosti**, uz angažovanje stručnjaka i pomoćne radne snage. Tokom radova rovovi su prošireni radi detaljnog sagledavanja stratigrafije i izrade situacionih snimaka, čime je omogućen pristup objektu i sprovođenje konzervatorskih istraživanja.

Sprovedene su sljedeće mjere:

1. sistematizacija dokumentacije postojećeg stanja objekta, uključujući identifikaciju i evidentiranje oštećenja i patina;
2. stabilizacija ugroženih zidnih segmenata i konstruktivnih elemenata primjenom kompatibilnih konzervatorskih tehnika;
3. konzervatorsko čišćenje površina od prašine, sedimenta i bioloških naslaga uz očuvanje originalne strukture;
4. selektivno uklanjanje neautentičnih i destabilizujućih materijala;
5. primjena zaštitnih sredstava za kamen, malter, opeku i druge građevinske materijale;
6. izrada detaljne situacione i fotodokumentacije radi praćenja stanja i planiranja budućih intervencija.

Ustanovljeno stanje objekta

Istraživanja iz 2023. godine i radovi sprovedeni tokom 2025. godine pokazali su sljedeće stanje:

- zidovi su očuvani u fragmentima: južni zid 25–35 cm, sjeverni 70–80 cm;
- krečni pod je u lošem stanju i znatno oštećen;
- ugrađeni kamen je slabog kvaliteta i podložen ljušpanju;
- krečni malter je izgubio vezivna svojstva;
- zidna masa je nestabilna i sklona daljem propadanju.

Sprovedene sanacione mjere

Pripremni radovi:

- izrada detaljne foto i analogne dokumentacije;
- uklanjanje vegetacije i obrušenih kamenih blokova;
- čišćenje kamena od zemlje i nečistoća;
- obezbjeđenje potrebne opreme.

Konzervatorski radovi:

- uklanjanje starih fuga;
- stabilizacija i prezidavanje zidova krečnim malterom;
- injektiranje pukotina;
- ojačavanje zidova završnom krunicom;
- fugovanje zidova;
- zaštita podova naosa i priprata geotekstilom i folijom.

Preventivne mjere:

- hemijski tretman protiv rasta vegetacije (glifosav, rastvor 1:20);
- označavanje i odlaganje kamenih blokova radi buduće anastiloze.

Sprovedene mjere omogućile su **stabilizaciju zidova i temelja**, zaštitu lokaliteta od daljeg propadanja i očuvanje autentičnih arhitektonskih elemenata.

Istraživanja sprovedena u II fazi značajno su doprinijela boljem razumijevanju arhitekture crkvenog objekta, ali su istovremeno donijela i nove važne spoznaje. Potvrđeno je postojanje bočnog ulaza na sjevernom zidu priprate, kao i centralnog ulaza između priprate i naosa, pri čemu su oba ulaza imala istu širinu i malterisane pragove. Istražen je i grob u južnom dijelu priprate, u kojem, osim skeletnih ostataka, nije pronađen pokretni materijal koji bi ukazivao na društveni status pokojnika.

Najznačajniji novi nalaz predstavljaju tragovi zidova većeg objekta, koji se na osnovu keramičkog materijala preliminarno identifikuje kao kasnoantička vila rustika. Iako njeni gabariti za sada nijesu u potpunosti utvrđeni, utvrđeno je da su ostaci vile korišćeni kao temeljna zona prilikom izgradnje ranohrišćanske crkve, što jasno ukazuje na kontinuitet života i prenamjenu prostora u kasnoantičkom periodu.

Radovi su završeni u planiranom roku od **30 radnih dana**, bez narušavanja arheološkog integriteta lokaliteta.

Po završetku II faze istraživanja, konstatovano je da arheološki lokalitet „**Podgajnice**“ u **Zatonu** posjeduje **visok naučni i kulturni značaj**. Predlaže se nastavak istraživanja, naročito u zoni priprata i zidova koji upućuju na postojanje većeg objekta, za koji se pretpostavlja da predstavlja **kasnoantičku vilu rustiku**.

Takođe je istaknuta potreba za izradom plana prezentacije lokaliteta u okviru kulturne baštine Opštine Bijelo Polje, s ciljem da se rezultati istraživanja na adekvatan način predstavljaju stručnoj i široj javnosti, kao i da se obezbijedi dugoročno očuvanje lokaliteta.

Fotodokumentacija arheoloških istraživanja i konzervatorskih intervencija – lokalitet „Podgajnice“, Zaton (2025)

1. 6. Muzejska, medijska i internet prezentacija

U skladu sa Zakonom o muzejskoj djelatnosti i Programom rada za 2025. godinu, Muzej je tokom izvještajne 2025. godine, usljed objektivnih okolnosti i nemogućnosti da svoj rad prezentuje putem stalnih i povremenih postavki, rezultate svoga rada predstavio putem medija, društvenih mreža, publikacija i stručnih časopisa, sa ciljem kvalitetnog i pravovremenog informisanja građana i šire javnosti o aktivnostima Muzeja.

U tom smislu, medijska i internet prezentacija rada Muzeja kontinuirano je realizovana putem državnog javnog servisa RTCG i TVE, televizije Vijesti, lokalnog javnog difuznog servisa „Radio Bijelo Polje“, štampanih medija („Pobjeda“, „Dan“, „Vijesti“ i dr.), kao i putem veb-sajtova, te Fejsbuk i Instagram stranica Opštine Bijelo Polje i Muzeja.

2 ODJELJENJE STRUČNIH POSLOVA

Djelatnost Odjeljenja stručnih poslova obuhvata poslove iz oblasti preventivne zaštite muzejskih predmeta (konzervacije i restauracije), izrade muzejske dokumentacije, prezentacije muzejskog materijala, prosvjetno-pedagoških aktivnosti, organizacije posjeta Muzeju, izdavačke djelatnosti, saradnje sa srodnim ustanovama i institucijama u zemlji i inostranstvu, projektnih aktivnosti, održavanja stručne biblioteke, kao i druge srodne zadatke.

Prioritet rada Odjeljenja u 2025. godini bio je usmjeren na sprovođenje mjera preventivne zaštite dostupnog muzejskog materijala, kao i na kontinuirani pregled muzejske dokumentacije i muzejskih predmeta, *sa posebnim akcentom na pokretna kulturna dobra.*

U skladu sa raspoloživim prostorom i mogućnostima, prostorije u kojima je smješten muzejski materijal redovno su održavane. Kontinuirano su praćeni mikroklimatski uslovi, a po potrebi je sprovedeno stručno-mehaničko čišćenje predmeta. Nakon provjere fizičkog stanja dostupnog materijala, predmeti su vraćani u kartonske kutije i odlagani na police, uz primjenu raspoloživih dezinfekcionih sredstava i ovlaživača. Preduzimanjem navedenih mjera obezbijeđena je primarna i kvalitetna **zaštita muzejske građe koja je trenutno dostupna**, u skladu sa važećim muzeološkim standardima.

Međutim, usljed nezavršenih radova na rekonstrukciji muzejske zgrade, otežanih uslova rada i nepovoljnih okolnosti u kojima se nalazi dio muzejske građe, Muzej trenutno nije u mogućnosti da obezbijedi adekvatnu zaštitu svih muzejskih predmeta, naročito onih sa statusom kulturnog dobra. Ovakvo stanje dodatno otežava nedostatak stručnog kadra u oblastima arheologije i konzervacije. **Potpuna i vjerodostojna procjena stanja muzejske građe biće moguća tek po završetku rekonstrukcije**, kada će svi predmeti postati fizički dostupni i biti stručno pregledani od strane zaposlenih u Muzeju, kao i angažovanih vanjskih stručnjaka.

2. 1. Preventivna zaštita muzejskog prostora i predmeta.

Poštujući obaveze propisane zakonima koji uređuju organizovanje muzejske djelatnosti, a prema kojima su vlasnici i držaoci kulturnih dobara dužni da ih čuvaju, održavaju i pravilno koriste, zaposleni u Muzeju su tokom 2025. godine, uprkos otežanim uslovima rada, kontinuirano preduzimali mjere redovne kontrole i pregleda predmeta koji su bili dostupni u prenatrpanom depou, smještenom u metalnom kontejneru iza zgrade Muzeja. **Ove aktivnosti bile su neophodne radi identifikacije, očuvanja i adekvatne prezentacije predmeta registrovanih kao pokretno kulturno dobro.**

Istovremeno, posebna pažnja posvećena je i preventivnoj zaštiti ostalih muzejskih predmeta koji nemaju status pokretnog kulturnog dobra, a kojih je više od 3.500 deponovano u pomoćnim prostorijama Muzeja.

Na osnovu izvršenog uvida u stanje muzejskog fonda, konstatovano je da se jedan broj predmeta ne nalazi u zadovoljavajućem stanju, te da su **ugroženi dejstvom** fizičkih, hemijskih i bioloških faktora, usljed neadekvatnih i otežanih uslova čuvanja. U skladu sa takvim stanjem, tokom izvještajne 2025. godine preduzete su sve neophodne mjere u cilju obezbjeđivanja osnovnih uslova za održavanje i zaštitu muzejskog materijala.

U tom kontekstu, stručni kadar Muzeja bio je posvećen kontinuiranom praćenju fizičkog stanja muzejskog materijala koji je smješten u pomoćnim prostorijama i drugim objektima predviđenim za čuvanje. Ove aktivnosti obuhvatile su sprovođenje svih radnji koje podrazumijevaju primjenu preventivnih mjera zaštite cjelokupnog muzejskog fonda.

Takođe, u okviru planiranja buduće stalne postavke, realizovane su određene predradnje koje su obuhvatile nabavku muzejskih predmeta, kao i planiranje prostora i odgovarajuće opreme za smještaj, čuvanje i prezentaciju muzejskog materijala.

2. 2. Muzejska dokumentacija

Pravilnikom o načinu vođenja muzejske dokumentacije propisano je da Muzej vodi dokumentaciju kao oblik stručnog i naučnog opisivanja muzejskog predmeta, u cilju njegove identifikacije, utvrđivanja porijekla, valorizacije i prezentacije.

U skladu sa tako utvrđenim pravilima, u Muzeju je tokom 2025. godine nastavljen rad na sređivanju dokumentacije o muzejskoj građi, te su obavljeni poslovi koji se, u okviru vođenja muzejske dokumentacije, vode po vrstama muzejske građe. Takođe, svaki novopribavljeni predmet uveden je u knjigu ulaza, za koji je izrađen osnovni list (lična karta predmeta), dodijeljen inventarni broj, a potom i zaveden u glavnu knjigu inventara.

U skladu sa odredbama Zakona o muzejskoj djelatnosti, dokumentaristkinja Muzeja je za novopribavljene predmete uredno vodila knjigu ulaza i muzejskog inventara.

2. 3. Prosvjetno-pedagoški rad i posjete Muzeju

Kao i prethodnih godina, prosvjetno-pedagoški rad Muzeja tokom 2025. godine bio je usmjeren na saradnju sa osnovnim i srednjim školama iz Bijelog Polja, kao i na organizovanje raznovrsnih aktivnosti koje su podrazumijevale upoznavanje mladih sa materijalnim i nematerijalnim kulturno-istorijskim nasljeđem našeg grada.

Kao što je prethodno navedeno, zbog kašnjenja u rekonstrukciji zgrade Muzeja i, u vezi s tim, nedostatka stalnog izložbenog prostora, stručni kadar Muzeja nije bio u mogućnosti da organizuje grupne posjete đaka i građana stalnoj postavci. Međutim, **kustosi su realizovali teorijska predavanja za đake u dvorištu Muzeja, na arheološkim lokalitetima i u blizini objekata tradicionalne kulture na prostoru opštine**, dok su domaćim i stranim posjetiocima na primjeren način približavali tradiciju i prošlost naše sredine.

Pod takvim otežavajućim uslovima, tokom 2025. godine povremene izložbe i tradicionalne manifestacije Muzeja posjetilo je više od 1.100 posjetilaca. Organizovano je preko 400 grupnih posjeta osnovnih i srednjih škola iz Bijelog Polja i drugih gradova Crne Gore, dok je Muzej zabilježio i oko 80 posjeta domaćih i stranih turista.

Program organizovanih posjeta Muzeju

2. 4. *Izdavačka djelatnost*

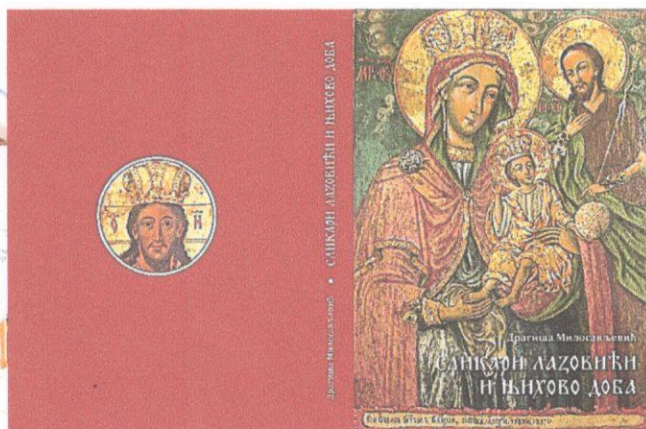
Izdavačka djelatnost Muzeja predstavlja važan segment njegove stručne i kulturno-prosvjetne misije, usmjerene na proučavanje, valorizaciju i trajno očuvanje kulturno-istorijskog nasljeđa. Kroz publikovanje relevantnih naučnih i stručnih izdanja, Muzej doprinosi širenju znanja, afirmaciji kulturnih vrijednosti i dostupnosti muzejske građe široj stručnoj i opštoj javnosti.

U 2025. godini, u izdanju Muzeja štampano je treće, **dopunjeno izdanje monografije „Slikari Lazovići i njihovo doba“**, autora Dragiše Milosavljevića, istoričara umjetnosti iz Užica. Ovo izdanje predstavlja značajan doprinos daljem proučavanju stvaralaštva slikarske porodice Lazović, kao i kulturno-umjetničkog konteksta vremena u kojem su djelovali, te potvrđuje kontinuiranu posvećenost Muzeja izdavačkim projektima od trajne naučne i kulturne vrijednosti.

Takođe, izdavačka djelatnost Muzeja je u 2025. godini ostvarena kroz redovno publikovanje kataloga izložbi, tekstova, priloga i studija.

Promocija monografije u dvorištu Muzeja

Korice trećeg, dopunjenog izdanja monografije „Slikari Lazovići i njihovo doba“.

2. 5. *Muzejska biblioteka*

Muzejska biblioteka predstavlja važan resurs za stručno istraživanje, očuvanje kulturne baštine i obrazovanje šire javnosti. Fond biblioteke, koji obuhvata stručnu literaturu iz oblasti arheologije, etnologije, istorije, numizmatike i umjetnosti, omogućava kustosima, istraživačima i studentima pristup relevantnim izvorima i podacima za naučno-istraživački rad.

Pored stručne uloge, biblioteka doprinosi i prosvjetno-pedagoškim aktivnostima Muzeja, služeći kao podrška edukativnim programima i izložbenim projektima. Njena dostupnost građanima i saradnicima Muzeja jača kulturnu svijest i promovise kontinuirano učenje i istraživanje.

Tokom 2025. godine, Muzejska biblioteka bila je dostupna stručnoj čitalačkoj publici, saradnicima Muzeja i građanima.

Kako bi se obogatila bibliotečka zbirka i pratila savremena izdavačka djelatnost, posjećivani su sajmovi knjiga relevantni za arheologiju, etnologiju, istoriju, numizmatiku i umjetnost.

U izvještajnoj godini, Muzej je, takođe, dobio na poklon izuzetno vrijedne naslove od Muzeja savremene umjetnosti iz Podgorice.

2. 6. *Projektne aktivnosti Muzeja*

Projektne aktivnosti Muzeja imaju važnu ulogu u očuvanju, istraživanju i prezentaciji kulturne baštine. Kroz realizaciju projekata unapređuje se stručni rad, jača saradnja sa srodnim institucijama i omogućava uključivanje šire javnosti u kulturne i edukativne programe. Ovi projekti doprinose vidljivosti Muzeja, razvoju savremenih pristupa u muzejskoj djelatnosti i kontinuiranom obogaćivanju kulturnog života naše opštine.

Muzej je u 2025. godini realizovao dva projekta finansirana putem konkursa Ministarstva kulture i medija Crne Gore.

Prvi projekat, „**Arheološka istraživanja na arheološkom lokalitetu Podgajnice, Zaton – II faza**“, realizovan je kroz Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2025. godinu. Muzej Bijelo Polje bio je aktivni učesnik u realizaciji projekta, kroz angažman svoje kustoskinje–arheološkinje Nataše Veličković, u saradnji sa Centrom za konzervaciju i arheologiju Crne Gore.

Drugi projekat, **VII Internacionalni likovni susreti „Slikari Lazovići“**, realizovan je u okviru Programa razvoja kulture na sjeveru za 2025. godinu, pod stručnim vodstvom Ivane Smolović, kustoskinje i rukovoditeljke Umjetničke zbirke Muzeja.

Ukupna vrijednost realizovanih projekata iznosila je **12.500,00 eura**.

Takođe, u 2025. godini započeta je realizacija *prekogranicnog projekta* „**Jedna regija, jedna priča, jedna karta**“, u kojem učestvuju institucije i ustanove kulture iz Bosne i Hercegovine i Crne Gore, kao i organizacije civilnog društva iz obje države.

Projekat se realizuje u okviru EU Programa prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora, a partnerske institucije prepoznaju značaj primjene digitalnih alata u radu sa posjetiocima, kao i unapređenja turističke ponude kroz savremene tehnologije koje omogućavaju međusobnu razmjenu podataka.

Realizacija projekta se intenzivno nastavlja tokom 2026. godine.

2. 7. *Saradnja sa srodnim ustanovama, institucijama, organizacijama i pojedincima*

Muzej Bijelo Polje je u kulturnim i stručnim krugovima Crne Gore i regiona prepoznat kao pouzdan i odgovoran partner, kao i aktivan učesnik brojnih naučnih, stručnih i istraživačkih aktivnosti u oblasti muzeologije i srodnih disciplina. Kroz kontinuiranu saradnju sa relevantnim institucijama, Muzej doprinosi unapređenju zaštite, istraživanja i prezentacije kulturno-istorijskog nasljeđa našeg grada.

U okviru navedenih aktivnosti, Muzej je tokom **2025. godine** ostvario stručnu saradnju sa sljedećim institucijama i ustanovama:

- **Ministarstvom kulture i medija Crne Gore**, u vezi sa realizacijom projekata odobrenih od strane Komisije Ministarstva kulture i medija Crne Gore, kroz Programe zaštite kulturnih dobara i razvoja kulture na sjeveru Crne Gore za 2025. godinu i u vezi sa aktivnostima na popularizaciji muzejske djelatnosti (Evropska noć muzeja, 7. Internacionalni likovni susreti „Slikari Lazovići“, Dani evropske kulturne baštine i obilježavanje Njegoševog dana);
- **Centrom za konzervaciju i arheologiju Crne Gore**, u vezi sa arheološkim istraživanjima, sprovođenjem preventivnih konzervatorskih mjera i izradom konzervatorskih projekata u okviru projekta „*Arheološka istraživanja na lokalitetu Podgajnice, Zaton – II faza*“;

- **Centralnom narodnom bibliotekom Crne Gore „Đurđe Crnojević“ sa Cetinja**, kroz nastavak saradnje na pripremi i izradi „*Bibliografskog vjesnika*“, časopisa Društva bibliotekara Crne Gore i Centralne narodne biblioteke Crne Gore, u kojem će biti objedinjeni bibliografski podaci o Muzeju Bijelo Polje od njegovog osnivanja do danas;
- **Muzejom savremene umjetnosti iz Podgorice**, kroz razmjenu izložbi, posjete izložbenim programima, kao i razmjenu stručne literature, čime se kontinuirano obogaćuje stručna biblioteka Muzeja;
- U okviru programa **prekogranične saradnje finansirane od strane Evropske unije**, započeto je učešće Muzeja u projektu **ONE**, zasnovanom na ideji „*Jedna regija – jedna priča – jedna karta*“. Ovaj projekat predstavlja značajan doprinos jačanju institucionalne saradnje u regionu, u okviru programa prekogranične saradnje između Bosne i Hercegovine i Crne Gore, uz finansijsku podršku Evropske unije.

Pored navedenih aktivnosti, Muzej je tokom **2025. godine** nastavio intenzivnu saradnju sa dosadašnjim partnerima na realizaciji zajedničkih projekata, izdavačkih poduhvata, stručnih konsultacija i studijskih posjeta. Saradnja je ostvarivana sa: **Narodnim muzejom Crne Gore na Cetinju, Upravom za zaštitu kulturnih dobara, Zavičajnim muzejem iz Pljevalja, Muzejom savremene umjetnosti Crne Gore, Muzejima i galerijama Podgorice, JU Muzej „Bitka za ranjenike na Neretvi“ iz Jablanice**, kao i sa drugim srodnim institucijama i pojedincima.

3. ODJELJENJE OPŠTIH POSLOVA

U okviru Odjeljenja opštih poslova, tokom 2025. godine, pored redovnog obavljanja pravnih, ekonomskih i administrativnih zadataka, posebna pažnja bila je posvećena kadrovskim, administrativnim, finansijsko-računovodstvenim, upravno-pravnim i informatičkim poslovima, kao i poslovima zaštite imovine i lica, fizičko-tehničke zaštite objekta Muzeja i održavanja higijene.

Sprovođenje navedenih aktivnosti predstavlja temelj za nesmetano funkcionisanje Muzeja i efikasan rad ustanove u skladu sa njenom javnom djelatnošću i važećim propisima.

3.1. Kadrovska struktura i organizacija rada

Kadrovska struktura Muzeja tokom izvještajnog perioda, kao i prethodnih godina, bila je opterećena nedostatkom stručnog kadra, naročito u oblastima arheologije i konzervacije, koje su od ključnog značaja za realizaciju arheoloških i konzervatorskih istraživanja, kao i za zaštitu muzejskih predmeta. Ograničen broj zaposlenih u ovim oblastima direktno je uticao na mogućnost samostalnog sprovođenja složenih stručnih poslova i zahtijevao je dodatna organizaciona rješenja u radu Muzeja.

U cilju prevazilaženja kadrovskih ograničenja, Muzej je razvijao saradnju sa **stručnim saradnicima iz partnerskih institucija** u Crnoj Gori, kroz ugovorne angažmane i realizaciju projektnih aktivnosti. Posebno značajnu ulogu u tom procesu ima Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore, kao državna institucija koja Muzeju pruža kontinuiranu stručnu podršku u oblasti arheoloških istraživanja i konzervatorsko-restauratorskih radova.

Ovakav model organizacije rada omogućavao je Muzeju da, uprkos ograničenim sopstvenim kapacitetima, realizuje planirane programe, istraživanja i projekte, uz istovremeno poštovanje važećih zakonskih propisa i primjenu savremenih muzeoloških i međunarodnih standarda.

Kadrovska politika Muzeja zasnivala se na kombinaciji angažovanja stalno zaposlenog osoblja, koje je obavljalo redovne organizacione i administrativne poslove, i **stručnih saradnika iz drugih institucija**, angažovanih za obavljanje specijalizovanih zadataka. Dugoročno posmatrano, Muzej teži jačanju sopstvenog stručnog tima, posebno u oblastima arheologije, konzervacije i digitalizacije kulturne baštine. Do ostvarivanja tih ciljeva, saradnja sa Centrom za konzervaciju i arheologiju Crne Gore ostaje ključni oslonac u realizaciji projektnih aktivnosti i očuvanju kulturno-istorijskog nasljeđa.

3. 2. Rekonstrukcija zgrade Muzeja

Počev od juna 2020. godine, rad Muzeja u velikoj mjeri je bio uslovljen činjenicom da radovi na rekonstrukciji muzejske zgrade nijesu bili završeni. Takvo stanje je onemogućavalo redovno funkcionisanje stalne postavke, organizaciju planiranih posjeta, kao i nesmetano sprovođenje aktivnosti na održavanju i zaštiti muzejskih predmeta.

Zbog navedenih okolnosti, Muzej je tokom 2025. godine funkcionisao sa smanjenim prostornim i organizacionim kapacitetima, što je za posljedicu imalo odlaganje dijela planiranih programskih aktivnosti ili njihovu realizaciju u ograničenom, prilagođenom obimu. Uprkos tome, stručne službe Muzeja su, u skladu sa raspoloživim uslovima, nastavile sa realizacijom osnovnih stručnih, administrativnih i planskih zadataka, uz kontinuirano praćenje stanja muzejske građe.

Po završetku radova na rekonstrukciji objekta bilo je planirano postepeno nadoknađivanje propuštenih programa i aktivnosti, ponovno uspostavljanje pune funkcionalnosti Muzeja, kao i realizacija novih stalnih postavki u savremenom i modernizovanom izložbenom prostoru, u skladu sa savremenim muzeološkim standardima.

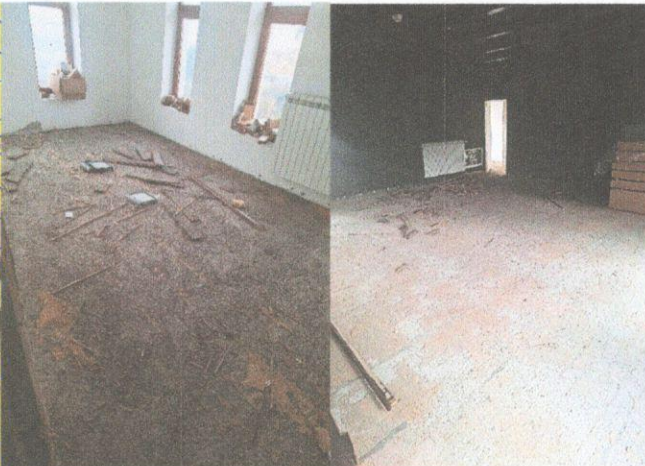
Radi nastavka projekta, 16. juna 2025. godine održan je sastanak uz učešće predstavnika Ministarstva kulture i medija, UNDP-a, Opštine i Muzeja. Tom prilikom je konstatovano da su ugovori UNDP-a sa glavnim izvođačem „Montal“ i nadzornim organom „CAU“ istekli. Predstavnici UNDP-a su naveli da Ministarstvo nije preduzelo potrebne korake za nastavak radova, dok se predstavnici Ministarstva sa takvom ocjenom nijesu saglasili.

Iz navedenih razloga dogovoreno je da UNDP, zaključno sa 1. julom 2025. godine, okonča svoju ulogu u projektu i vrati preostala sredstva Ministarstvu, uz primopredaju cjelokupne projektne dokumentacije Ministarstvu i Opštini. Takođe je saopšteno da će UNDP povezati Opštinu sa ranije angažovanim podizvođačima radi tehničkog pregleda izvedenih radova i razmatranja mogućnosti nastavka radova na ekonomski opravdan način.

Opštini Bijelo Polje je preporučeno da u saradnji sa Upravom za zaštitu kulturnih dobara obezbijedi ispunjavanje svih zakonskih, tehničkih i konzervatorskih uslova za operativnu upotrebu objekta. **Opština je potvrdila spremnost da preuzme punu odgovornost za završetak preostalih radova, a prema nezvaničnim informacijama, i Ministarstvo kulture i medija takođe je izrazilo spremnost da preuzme potpunu odgovornost u cilju stvaranja uslova za što skorije otvaranje Muzeja za javnost.**

Takođe, u izvještajnom periodu je u dopisima nadležnim institucijama više puta ukazivano na činjenicu da zaposleni već petu godinu rade u privremenom građevinskom kontejneru, zajedno sa muzejskim predmetima koji su tretirani hemijskim sredstvima za zaštitu, u neadekvatnim i po zdravlje potencijalno štetnim uslovima. Isto tako, isticano je da se u takvim uslovima čuva veliki broj predmeta — preko 5.000 muzejskih jedinica, od kojih 1.627 ima status pokretnog kulturnog dobra — za koje je bilo neophodno obezbijediti propisane uslove čuvanja.

Uz uvjerenje da će i ovi problemi biti prevaziđeni, očekujemo da će Muzej u programskoj 2026. godini konačno biti stavljen u funkciju, kada ćemo sa ponosom konstatovati da je realizacijom ovog projekta zaštićen i vraćen svojoj namjeni najznačajniji i najstariji kulturno-istorijski objekat u gradu.

	Naziv i adresa investitora: Ministarstvo kulture i medija, Njegoševa br.63, Cetinje. E-mail: kabinet.kultura@mku.gov.me Naziv i adresa projektanta: DNTOMAR d.o.o., Ižikovska mlađi priobiti bb, Kotor. E-mail: dntomar@neta.net Ime i adresa projektanta i ovlaštenog lica koje je rukovodilo izradom projektna dokumentacije: Marija Novaković dipl. ing. arh. konzervator, e-mail: office@benforma.me Naziv i adresa projektanta: "ALL IN" d.o.o. Kotor, Adresa: Daskina br.5, Kotor Ime i adresa projektanta projektna dokumentacije: E-mail: zovovica@allin.rs Naziv izvođača radova: Realizacija radova: Miroslav DOD d.o.o. Podgorica, Kralja Milice 181, tel: 020652601, e-mail: mortadod@gmail.com Ime i prezime ovlaštenog inženjera koji rukovodi gradnjom objekta: Miroslav DOD d.o.o. inženjer inženjeringa, E-mail: info.basagad@gmail.com Naziv i adresa: "CAU" - Centar za arhitekturu i restauraciju d.o.o. Podgorica, Bui Džordža Vojkovića br.3-4, tel: 020228082, E-mail: cau@cau.me Inženjer koji rukovodi stručnim nadzorom u skladu sa: Predrag Babić, dipl. inž. grad. Bez saglasnosti UTKD (u skladu sa čl. 87 ZPPKO): UP/V-03-204/2018-5 od 09.12.2019.g.	
	Rekonstrukcija JU Muzej Bijelo Polje - Izvođenje dodatnih radova na prethodno izvršenoj rekonstrukciji <table border="1"> <tr> <td> Spratnost objekta: P + 1, Površina prizemlja 172,15m², Površina sprata 176,18m² BGP (Bruto gradj.površina objekta max BGP): 3.917,20m² Urbanističke parcele: 1660 KO Bijelo Polje i dijelovi kat. parcela 1659 i 1654/1 KO Bijelo Polje </td> <td> Početak radova: Septembar 2024. Završetak radova: Decembar 2024. </td> </tr> </table>	
Spratnost objekta: P + 1, Površina prizemlja 172,15m², Površina sprata 176,18m² BGP (Bruto gradj.površina objekta max BGP): 3.917,20m² Urbanističke parcele: 1660 KO Bijelo Polje i dijelovi kat. parcela 1659 i 1654/1 KO Bijelo Polje	Početak radova: Septembar 2024. Završetak radova: Decembar 2024.	

Trenutno stanje gradilišta i prostorija muzeja

Na kraju, može se zaključiti da je JU Muzej Bijelo Polje u 2025. godini uspješno realizovao planirane aktivnosti, uz značajno prilagođavanje radu uslovljenom nezavršenom rekonstrukcijom zgrade. Uprkos smanjenim prostornim i organizacionim kapacitetima, Muzej je obezbijedio neophodne uslove za očuvanje i zaštitu muzejske građe, nastavak stručnih i administrativnih poslova, te sprovođenje projektnih i programskih aktivnosti.

Takođe, kroz saradnju sa stručnjacima iz drugih institucija i angažmanom stalnog osoblja, obezbijedena je kontinuitet stručnog rada i razvoj svih oblasti muzejske djelatnosti. Planirane mjere i pripremljeni projekti omogućili su postepeno nadoknađivanje propuštenih aktivnosti i stvaranje temelja za punu funkcionalnost Muzeja u narednom periodu.

Ove aktivnosti, zajedno sa planovima za završetak rekonstrukcije i uspostavljanje novih stalnih postavki u modernizovanom prostoru, potvrđuju opredijeljenost JU Muzej Bijelo Polje za očuvanje kulturno-istorijskog naslijeđa i njegovo predstavljanje široj javnosti u skladu sa savremenim muzeološkim standardima.

JU MUZEJ BIJELO POLJE

Direktor, Željko Raičević